

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Балабақшада дәстүрден тыс сурет салудың тиімділігі

ЖАРИЯЛАНДЫ
23.12.2024СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/173486/

Кульмурзаева Айим Адебовна

Лауазымы: тәрбиеші

Ақмола обылысы

Целиноград ауданы

‘Жұлдыз»балабақшасы

Кіріспе: Балабақша кезеңі – бала тұлғасының дамуына негіз қаланатын, оның шығармашылық және танымдық қабілеттері қалыптасатын ерекше кезең. Осы кезеңде балаларға әр түрлі бейнелеу өнерінің түрлерімен таныстыру, шығармашылық қабілеттерін дамыту үлкен маңызға ие. Дәстүрден тыс сурет салу – баланың шығармашылық ойлауын, қиялын дамытудың тиімді жолдарының бірі болып табылады.

Дәстүрден тыс сурет салудың мәні мен маңызы

Дәстүрден тыс сурет салу дегеніміз – балаға дайын шаблон немесе стандарт бойынша емес, өз қиялына ерік беріп, түрлі құралдар мен материалдарды пайдалана отырып, сурет салуға мүмкіндік беру. Бұл әдіс баланың бейнелеу өнеріне деген қызығушылығын арттырып, оның шығармашылық потенциалын толық ашуға көмектеседі. Балабақшада дәстүрден тыс сурет салу арқылы бала жаңа тәсілдермен жұмыс істеуді үйренеді, өнермен өзара байланыс орнатады.

Дәстүрден тыс сурет салудың психологиялық және педагогикалық тиімділігі

- Шығармашылық қабілеттерді дамыту:** Дәстүрден тыс сурет салу балаға стандартты әдістерден ауытқып, шығармашылық ойлау мен эксперимент жүргізуге мүмкіндік береді. Бұл балаға шығармашылықта еркіндік береді, оның ой-өрісін кеңейтеді. Қиялына ерік беру арқылы бала жаңа идеялар мен шешімдер табуға үйренеді.

- 2. Моторика мен координацияны жақсарту:** Түрлі материалдар мен құралдарды пайдалану арқылы бала қолының моторикасын дамытады. Балалар бояуды жағып, әр түрлі әдістермен жұмыс істегенде қол мен көздің үйлесімділігі жақсарады, бұл олардың қозғалыс координациясына оң әсерін тигізеді.
- 3. Кеңістік пен түстерді тану:** Балалар түрлі түстермен және формалармен жұмыс істей отырып, түстердің үйлесімін, пішіндерді тануды, кеңістікті бағдарлауды үйренеді. Бұл кезеңде бала өзінің шығармашылық бейнесін жасауды үйренеді, сол арқылы айналасындағы дүниені түсінуге бағыт алады.
- 4. Эмоционалды дамуы:** Дәстүрден тыс сурет салу арқылы бала өз эмоцияларын сыртқа шығарады, ішкі әлемімен жұмыс істейді. Бұл әдіс баланың өзін-өзі түсінуіне, өз сезімдерін сурет арқылы білдіруіне көмек береді. Эмоционалдық және психологиялық денсаулықты жақсартуға да септігін тигізеді.
- 5. Қиял мен шығармашылық ойлауды дамыту:** Балада шығармашылық ойлау қабілетін дамыту оның өмірде кездесетін түрлі мәселелерді шешуге дайын болуына көмектеседі. Сурет салу арқылы бала әр түрлі шешімдерді көру, қиялын дамыту және жаңа идеяларды жүзеге асыру жолдарын үйренеді.

Балабақшада дәстүрден тыс сурет салу әдістері

- 1. Түрлі материалдармен жұмыс:** Балаларға түрлі құралдар мен материалдарды пайдалану ұсынылады. Мысалы, қылқалам, мата, табиғи заттар (жапырақтар, тас, ағаш бұтақтары), тіпті саз балшық пен құм да қолданылады. Әр түрлі материалдар мен құралдар арқылы балалар жаңа тәжірибе алады және шығармашылықтарын арттырады.
- 2. Сенсорлық сурет салу:** Балалар қолдарымен не аяқтарымен сурет салуға арналған әдіс. Мұндай жұмыс балалардың сезімталдық қабілеттерін арттырады және шығармашылыққа жаңа көзқарас береді. Сенсорлық сурет салу әдісі арқылы балалар қолдарымен текстураларды сезінеді, түрлі материалдардың қасиеттерін түсінеді.
- 3. Жұмсақ түстермен жұмыс:** Балаларға түстердің үйлесімін зерттеп, түрлі бояуларды біріктіріп сурет салуға мүмкіндік беріледі. Түрлі түстермен жұмыс істегенде, балалар түстерді, олардың шекараларын түсінеді және өз жұмысында сол түс үйлесімдерін пайдалану арқылы шығармашылық ойларын жүзеге асырады.
- 4. Қолмен сурет салу:** Балалар өз қолдарымен, яғни саусақпен, алақанмен және т.б. әдістермен сурет сала алады. Бұл әдіс оларды дәстүрлі құралдардан тыс, өз мүмкіндіктерін толығымен қолдануға итермелейді.
- 5. Табиғи заттарды қолдану:** Балабақшада балалар табиғи заттармен, мысалы,

жапырақтармен, гүлдермен, таспен сурет сала алады. Бұл әдіс балалардың табиғатқа деген сүйіспеншілігін арттырады және шығармашылық ойлау қабілетін дамытады.

Балабақшадағы мұғалімнің рөлі

Дәстүрден тыс сурет салу процесінде тәрбиеші маңызды рөл атқарады. Мұғалім балаларға әдістер мен материалдарды көрсету, бағыт беру, бірақ балалардың қиялына шек қоймай, олардың өзіндік шығармашылығына мүмкіндік беру керек. Мұғалім балалардың қызығушылығын оятып, әрбір баланың өз жеке ерекшелігін ескере отырып, шығармашылыққа бағыт-бағдар береді.

Қорытынды

Дәстүрден тыс сурет салу – баланың шығармашылық қабілеттерін дамытудың тиімді әдісі. Бұл әдіс балаларға тек өнердің мәнін түсінуге ғана емес, сонымен қатар олардың психологиялық және физикалық дамуына да пайдалы әсер етеді. Балалар қиялын дамыту, қол моторикасын жетілдіру, түрлі материалдармен жұмыс істей отырып, өздерінің жаңа тәсілдерін табуға мүмкіндік алады. Балабақшадағы тәрбиешілердің шеберлігі мен шығармашылық көзқарасы балалардың толыққанды дамуында маңызды рөл атқарады.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Тобагабылова И. А., Казалиева А. Д. БЕЙНЕЛЕУ ӨНЕРІНІҢ ДӘСТҮРЛІ ЕМЕС ӘДІСТЕРІ АРҚЫЛЫ МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БАЛЛАР ШЫҒАРМАШЫЛЫҒЫН ДАМУЫТҮ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ 2020. – С. 137.
2. «Бала мен балабақша» №6 2015жыл.
3. Журнал «Бала мен балабақша»№2 2015 жыл.
4. Интернет желісі.